

Kunbaja

Településképi Arculati Kézikönyv, 2018

Tartalom

1. Bevezetés, köszöntő	3
2. Kunbaja bemutatása.....	4
3. Örökségünk, büszkeségeink	8
4. Településképi szempontból meghatározó, eltérő karakterű területek	14
5. A településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások	19
6. Jó példák: épületek, építészeti részletek.....	39
7. Jó példák: sajátos építményfajták, egyéb műszaki berendezések	49

1. Bevezetés, köszöntő

Kedves Olvasó!

A 2016. évi LXXIV. törvény a településkép védelméről markáns változást hozott mindennapi életünkben, hiszen egy rendezettebb jogszabályi környezetet teremt az épített- és táji környezet számára a településeken. Ez azt is jelenti, hogy a településkép védelméről minden településen, immár külön, helyi rendeletet kell alkotni, ami a helyi építési szabályzat mellett fontos szabályozó elem lesz főként az építkezések, átalakítások, felújítások során. A helyi településképi rendelet megalkotásához, jelen Településkép Arculati Kézikönyv nyújtja a szakmai alapot.

A Kézikönyv, amit most kezében tart, egy olyan útmutatót jelent, ami közérthető formában hivatott elmondani és elmagyarázni, azokat az építészeti irányokat és javaslatokat, amit a település épülő, fejlődő jövőjében majd az itt élők és a beruházók számára alapul kell venni. Többnyire a „Hogyan?” kérdésre ad egzakt választ, a településen már fellelhető jó példákkal és egyéb magyarázó ábrákkal. Célja, a közérthetőség, a mindennapi felhasználást szolgálja és segíti.

A Kézikönyv egyik legfőbb célja tehát az értékmegőrzés, az épített örökségünk, múltunk megőrzése és annak, jövőbeliségének szilárdabb alapokra helyezése. Bízunk benne, hogy a Kézikönyv valóban használható lesz Ön számára és megfelelő alapot biztosít arra, hogy sikeresen megvalósítsa céljait, ezzel is gazdagítva a települést!

Reméljük, a Kézikönyvet tovább bővíti majd jó példával, ezzel is segítve a Kézikönyv és egyben a település folyamatos fejlődését!

Virág Attila

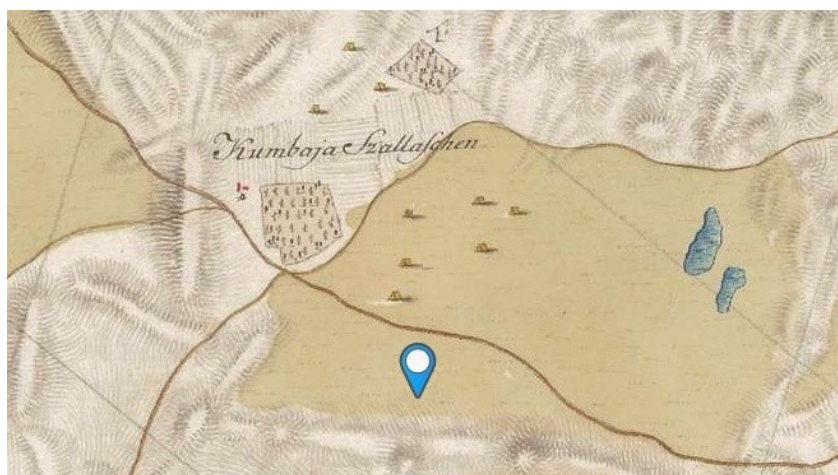
geográfus

2. Kunbaja bemutatása

Kunbaja Bács-Kiskun megyében, a Bácsalmási járásban, Bácsalmástól 11 km-re a szerb határ mentén fekvő 1458 fős **zsákfalu** (KSH, 2017). Megyéje méretéből, lehatárolásából adódóan Kecskemét központ 120 km-es távolsága miatt a kistelepülés életében a 40 km-re lévő Baja térségi szerepe jóval jelentősebb, de a régióközpont Szeged vonzáskörzeti szerepe is érezhető. **A község lakosságát leginkább azonban Bácsalmáshoz és Jánoshalmához, a közeli "kismezővárosokhoz" fűzik napi szintű kapcsolatok.** Az elmúlt évek közötti fejlesztésnek köszönhetően az autós és buszközlekedés is kényelmesebbé vált az előbb említett települések irányába. Kunbaja az M5 és M6 jelzésű autópályáktól egyaránt 67 km-re, tehát relatíve messze található. Érdekesség, hogy közigazgatási területére esik ugyan a határátkelőhely, ám az mégis a "Bácsalmási Határátkelőhely" nevet viseli.

Az 1885-ben induló Szabadkát Bajával összekötő vasútvonal "Bácsalmás vöröserdő" megállóhellyel a falut korán bekapcsolta a **vasúti vérkeringésbe**, igaz a települési szövetből két km-re, tehát kissé távol esett ez a megálló. A térségi kapcsolatok változásának és a gazdasági szerkezet átalakulásnak következtében 1960-ban végleg megszűnt a forgalom ezen a tengelyen, közvetlen vasúti összekötéssel így ma nem rendelkezik Kunbaja.

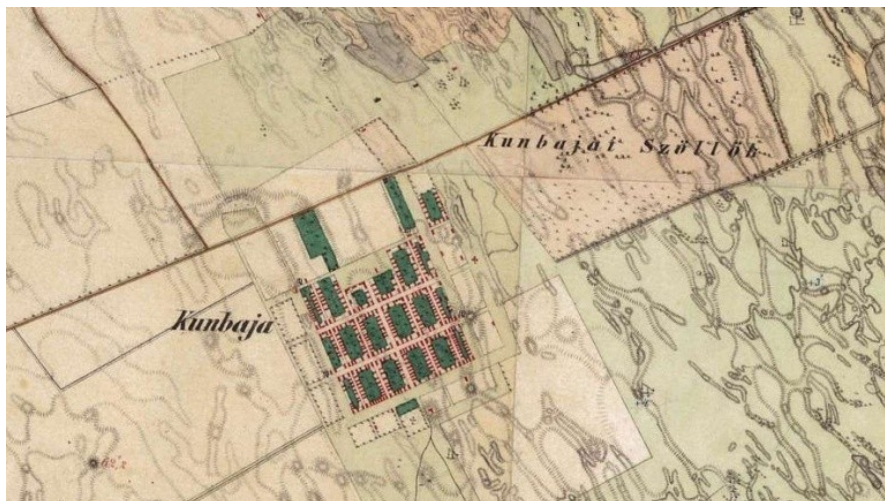
Kunbaja történetét – ahogy neve is jelzi – a kunok betelepülésétől érdemes vizsgálni, mivel a legvalószínűbb, hogy **"kún szállás"** volt egykoron. A hódoltsági idők alatt sajnos a terület elnéptelenedett, vélhetően szerb lakossága Esztergom felé vándorolt, ám a név és a hagyomány nem veszett feledésbe, "Kunbaja pusztá", ahogy a XVIII. század előtt nevezték a vidéket, **jó termőhelyi adottságai** okán hamar újra visszanépesülésnek indult, ám a Rákóczi-szabadságharc ismét pusztulással járt. A kor katonai térképezésén is csupán a mai településhez közeli szőlőterületeket illették "Kumbaja" névvel ("Kumbaj" a település német neve).

Kunbaja térsége az első katonai felmérés idején, a jelenlegi településközpont jelölésével
(forrás: www.mapire.eu)

További fejlődését érdemes Bácsalmáséval párhuzamosan vizsgálni. Míg utóbbi település esetében a szabadságharc utáni **újjáépülés** viszonylag gyorsan elkezdődött és a magyarok mellett főként délszláv és szlovák lakosok érkeztek, addig Kunbajának egész a XIX. század elejéig várnia kellett, hogy újra valódi élet indulhasson meg földjein. Hosszas perlekedés után 1817-re végül a Rudics testvérek birtokába került, akik eleinte a belső migrációra alapozva nagy számban magyar földművesekkel szerették volna benépesíteni a tájat, ám ez a tervük végül nem valósult meg. Így ahogy ez idő tájt Bácsalmásra és Bács-Bodrog vármegye egyéb településeire, Kunbajára is főként **svábok betelepítése** várt.

Hiába a táj **rendkívüli morfológiai változatossága**, az utcaképet az akkor általános földbirtokosi elképzeléseknek, igényeknek megfelelően kis **helykihasználású sakktáblás** formára, modern fogalommal élve funkcionalista módon alakították ki. Bácsalmás mezővárosi rangra emelkedése Kunbaja fejlődésére is jó hatást gyakorolt. A XIX. század közepére a lakosság száma már meghaladta a 2 000 főt is, így mivel a későbbi időszakokban csak pár kiugró, rövid ideig tartó fellendülés volt a jellemző, gyakorlatilag szinte egészében **kialakult a ma látható utcahálózat**.

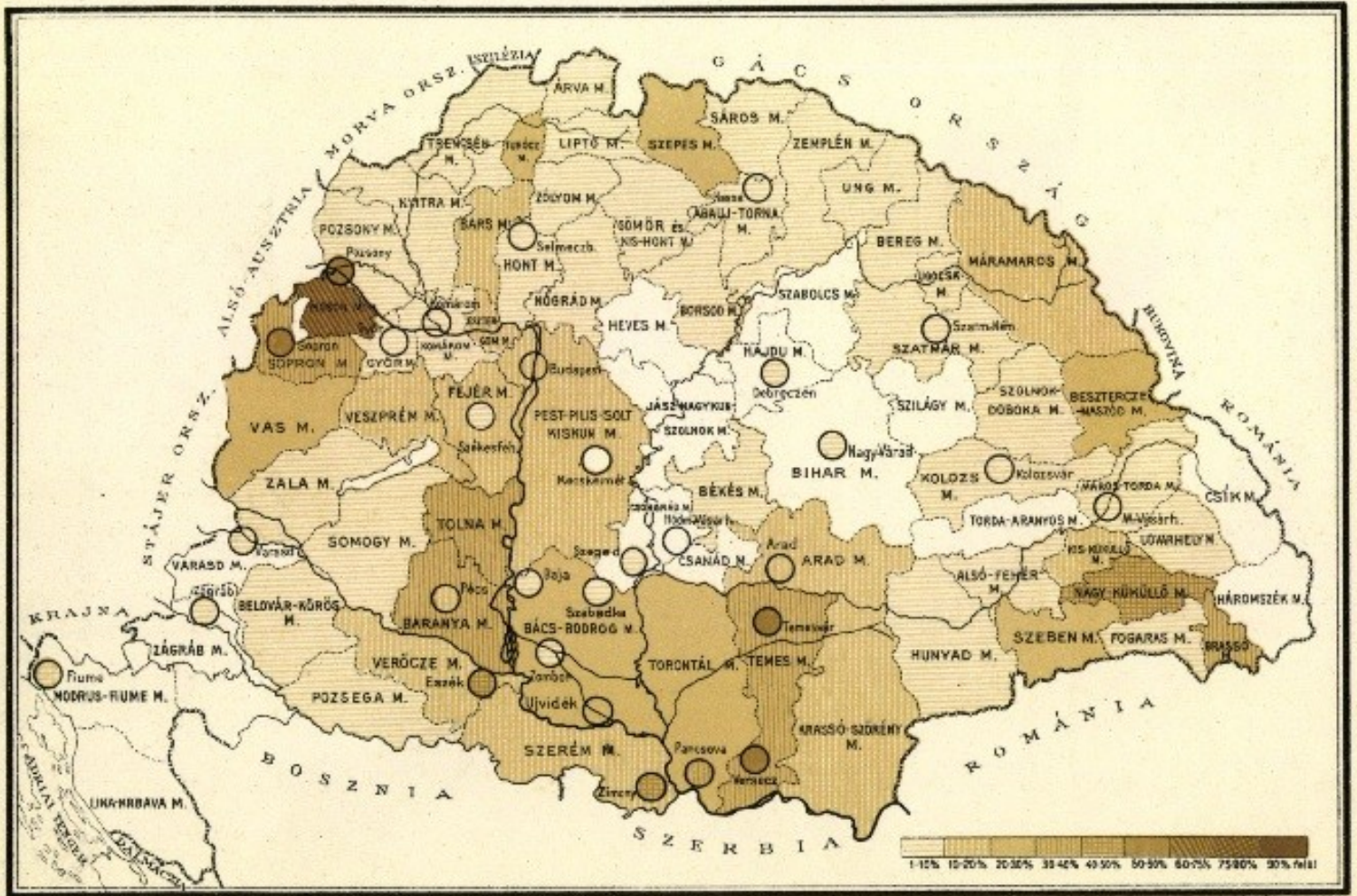
Kunbaja a második katonai felmérés idején

(forrás, mapire.eu)

Az 1800-as években a korai **kisparaszti épületek** mellett fokozatosan megjelentek a településkarakteret nagyban meghatározó **németes igényű polgári házak** is, melyek az uralkodó fésűs elrendezés mellett **zárt sorú beépítést** is eredményeztek. Bácsalmás fejlődésével párhuzamosan a XX. század elején Kunbaja is prosperált, ezt a korszakot a mai Bajcsy-Zsilinszky út és Szabadság tér egyes épületei reprezentálják legszebben. A **parasztbarokk**¹ egészen idáig, sőt még innen délebbre is eljuthatott. Ebben az időszakban a lakosság még majd 90 százalékban német anyanyelvű.

¹ A parasztkorok, a *provinciális művészet* (provinciális jelentése itt „vidéki”) leképeződése. A provinciális stílus művészei a nagyközönség számára hozták létre a népi életbe, környezetbe épülő barokkos alkotásokat mint például falusi templomokat, útszéli keresztek. Ennek laikus elterjedését jellemezték parasztkorok névvel, mely azon túl, hogy sem pejoratív többlettartalommal nem rendelkezik, nem is feltétlenül jelent pusztán paraszti alkalmazást. (Magyar Néprajzi Lexikon alapján)

2. Németek.

Német anyanyelvű lakosság aránya a vármegyerendszerben, 1910

(forrás: Magyar Statisztikai Közlemények, Népszámlálás, 1910)

Az első világháború után a népesség idővel a 3000 fős határt is túllépte, ám a második világháború alapjaiban változtatta meg a település életét. A háborús veszteségek, tragédiák mellett a **németek vagyonekobbzása és kitelepítése** a lakosság összetételének teljes átalakulását (a polgári réteg jelentős részének elvesztését) eredményezték. Bácsalmás központi szerepkörének csökkenése miatt annak egyes külterületi részeit Kunbajához csatolták ugyan, de a területnövekedés és a földosztás okozta pillanatnyi népességnövekedést (az 1949-es népszámlálás idején 3465 fő) hamar visszaesés követte. Az itteniek tömegesen kényszerültek elhagyni otthonukat, főként az iparilag fejlett városokba való **elvándorlás** volt a jellemző. Az 1960-as évektől azonban még pár új utcát is kialakítottak a település északi és nyugati széléin, ezeket főként **sátortetős típusházakkal** népesítették be.

Mindezek következményeképp – és a legújabb építésű lakóházaknak is köszönhetően – még vegyesebb településképű Kunbaja első látásra talán csak egy tipikus, **átalakuló bácskai falunak** tűnhet, ám kis mérete és szabályossága ellenére **két nagyban eltérő karakterű részt** is könnyen elkülöníthetünk. A **településközpont** polgári és paraszti lakóházai általánosságban jó állapotban megőrződtek. A néprétegek építészeti "modorai" közötti különbségek még érdekesebbé teszik a látványt, a népi letisztultság és a módosabb családok szolid, a sváb hagyományokra is építkező **díszítettségre** való igénye azonban jól megférnek

egyedével. A település tudatosan az egykori szőlőhegy, ma erdőgazdálkodási terület közvetlen szomszédságába épült és a homoktalaj miatt kelet felé is csak korlátozottan terjeszkedhetett, a nem túl nagy népességszám eleinte mégis megengedte a **szellősebb építkezést**. A központi részek így ma bővelkednek a zöldfelületekben, sőt a széles utakon, csatornák mentén helyenként akár kétoldali egybefüggő fasor telepítésére is lehetőség nyílt. Az alacsony épületmagasság miatt méginkább kiemelkedő római katolikus templom tipikus **"egytornyú" faluképet** kölcsönöz Kunbajának. A külső utcák a már jelentkező helyszűke miatt pedig keskenyebbek, tipikus falusias képet mutatnak, ám egyes esetekben az építők a típusstervek "unalmasságát" egyedi mintákkal törték meg.

Ezek mellett egy harmadik karakteres területet is lehatárolhatunk, a **kertművelésű területeket**, melyek a belterület külső határán az északi rész kivételével mindenhol kialakultak, így összességében bentről kifelé haladva szép sűrűsödési minta alakult ki. A nagy telekméretetek miatt a kertművelés a belső településhéjban is megfigyelhető, ez pedig folytonosságot, harmóniát teremt (belterületi kertek). Ma itt és a külterület jelentékeny részén a kertkultúrákon zajlik a szőlő- és gyümölcsstermesztés. **Kunbaja a Kiskunsági Borrégió Bácskai körzetének települése, címerében is megjelenik a szőlő motívuma.** Kunbaja német nemzetiségű lakosságának aránya ma is tíz százalék feletti, ennek megfelelően nemzetiségi önkormányzattal is rendelkezik.

3. Örökségünk, büszkeségeink

Épített örökség

Kunbaja területén jelenleg nyolc "ex lege" védelem alatt álló azonosított régészeti lelőhely található, melyek közül kettő belterületen helyezkedik el. Ezek többsége azonosítatlan korból származó temető, de szarmata és középkori telepnyomokat is feltártak már az említett helyeken.

Országos műemléki védelem alatt álló érték a fatornyával együtt eklektikus megjelenésű kilenc méter magas klasszicista stílusú Szent Rókus kápolna, mely 1838-ra készült el. Hasonló stílusú kegyhely például a közeli Katymáron is található. Az alapítólevél és a fennmaradt emlékek alapján valószínűleg a kolerajárvány leküzdéséért adott hála jelképeként építették a helyiek. Szent Rókus a fertőző betegségekben szenvedők, orvosok védőszentje. Az épületben márványtáblákba vésve jegyzik az első világháborúban elesettek neveit, ezáltal egyben hősi emlékmű is. A kápolna előtt áll az 1917-ben elhunyt Berger Rókus német származású őrzőkeresztje is. Szomorú hagyaték a 115 katona eleste, ami ráadásul az akkori népesség négy százalékát jelentette.

Kunbaján jelenleg 29 darab **helyi védelem alá eső művi értéket** tartanak számon, melyek többségét településközponti klasszicista-, romantikus-, sőt helyenként szecessziós stílusjegyeket, vonalvezetést mutató egyszintes módos parasztházak és portáik teszik ki. A parasztkorok jegyeket felvonultató épületek e tájon előszeretettel éltek **növényi- és alakos motívumok elhelyezésével**. Erősen jelentkezik a **sváb hatás**, amiből az is kiolvasható, milyen nagy hatással voltak ők a falu életének szervezésére, a kulturális- gazdasági tér gyarapítására. Ezek az objektumok **általános jó példákkal ajánlásul szolgálnak a település építészeti arculatának jövőbeni alakításához**. Ezek között találjuk a saroktelekre épített és így a településen egyedülálló módon lekerekített falú polgármesteri hivatalnak helyet adó klasszicizáló épület, mely építésének korában már-már az akkori kisebb **mezővárosok bankpalotáinak formáit idézi**. Helyi védelem alatt áll a Szent Máté templom és a plébánia is.

Növénymotívum az óvoda épületén

A polgármesteri hivatal épülete

Utcaképek az 1945 utáni Kunbajáról
(forrás: hungaricana.hu)

A Kápolna archive felvételen még kőtoronnyal
(forrás: agt.bme.hu)

A templom és gondozott környezete

A kun szállások elpusztulását követően újabb keletű tanyásodási folyamat nem volt jellemző itt a Homokhátság tanyás tömbjének szomszédságában. Külterületi lakosságot jelenleg nem tartanak számon a külsőségeken.

Természeti értékek

Kunbaja a Duna-Tisza közti síkvidéken, a Bácskai löszös síkság keleti szélén, **tájhatári** közelségben helyezkedik el. Talaja csernozjomos homoktalaj. Területének nyugati része kis részben "jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete". Jelenleg a földterületek majd 90 százaléka minősül szántó- és legelőterületnek.

A korábbi szőlőhegy ("Feketeföldek") ma teljes egészében lombhullajtók alkotta erdőgazdálkodási terület, az egyéb ilyen hasznosítású földrészekkel együtt így a község területének közel tíz százalékát foglalják el. Ezeknek és a Bácsalmáshoz tartozó erdőknek köszönhetően a szél eróziós munkája kevésbé érzékelhető, nagyobb problémát a szikesedés jelent. A település utolsó nagy erdősítési fázisa 2008 előtt zajlott (EMVA erdők), ez főként a nyugati homoki tag középső területét érintette. A térség településeire főként klimatikus okokból jellemző a belterülethez közeli minden irányt érintő erdőtelepítés. Erdőterülettel a belterületen is találkozunk. A Zalkai utcából is elérhető a 2,6 hektár méretű egészségügyi erdő, **parkerdő**, melynek további fejlesztésére határozott települési igény mutatkozik. **Védendő erdőfolt** található a majorság ("Majorközpont") területén, ennek megőrzését és továbbfejlesztését a településszerkezeti terv is deklarálja, hiszen természet- és tájvédelmi szereppel bír. A külsőségeken csak pár kisebb egyéb állattartó telep található, ám ezek sem „**tájsebek**”, mivel megfelelően fásítottak.

Kunbaja egyéb erdőterületek kialakítását egyelőre nem tervezi, lényegében lehetőségei határához is ért, ám a települési szövet vonatkozásában összehangolt fejlesztési igényeket fogalmazott meg. Jelenleg a **széles gyűjtőutak** mentén kevés az **összefüggő fasor**, ennek hiányát mindenképpen pótolni szeretné a település. A **települési klíma** javítására érdekében a templom melletti kisebb közpark gondozása is kiemelt feladat. Újabb parkok kijelölése nem szükséges, a jelenleg is zajló és a jövőben remélhetőleg megvalósuló fásítási programoknak köszönhetően elegendő légszűrőfelülettel rendelkezik majd a falu. **Ahol lehet, törekedni kell a kétoldali fásításra, hiszen valódi eredményeket az árnyékolás, hűtőhatás, zajártalom csökkentés, levegőminőség javítás és harmonikus, kellemes utcakép kialakítása szempontjából így lehet elérni.**

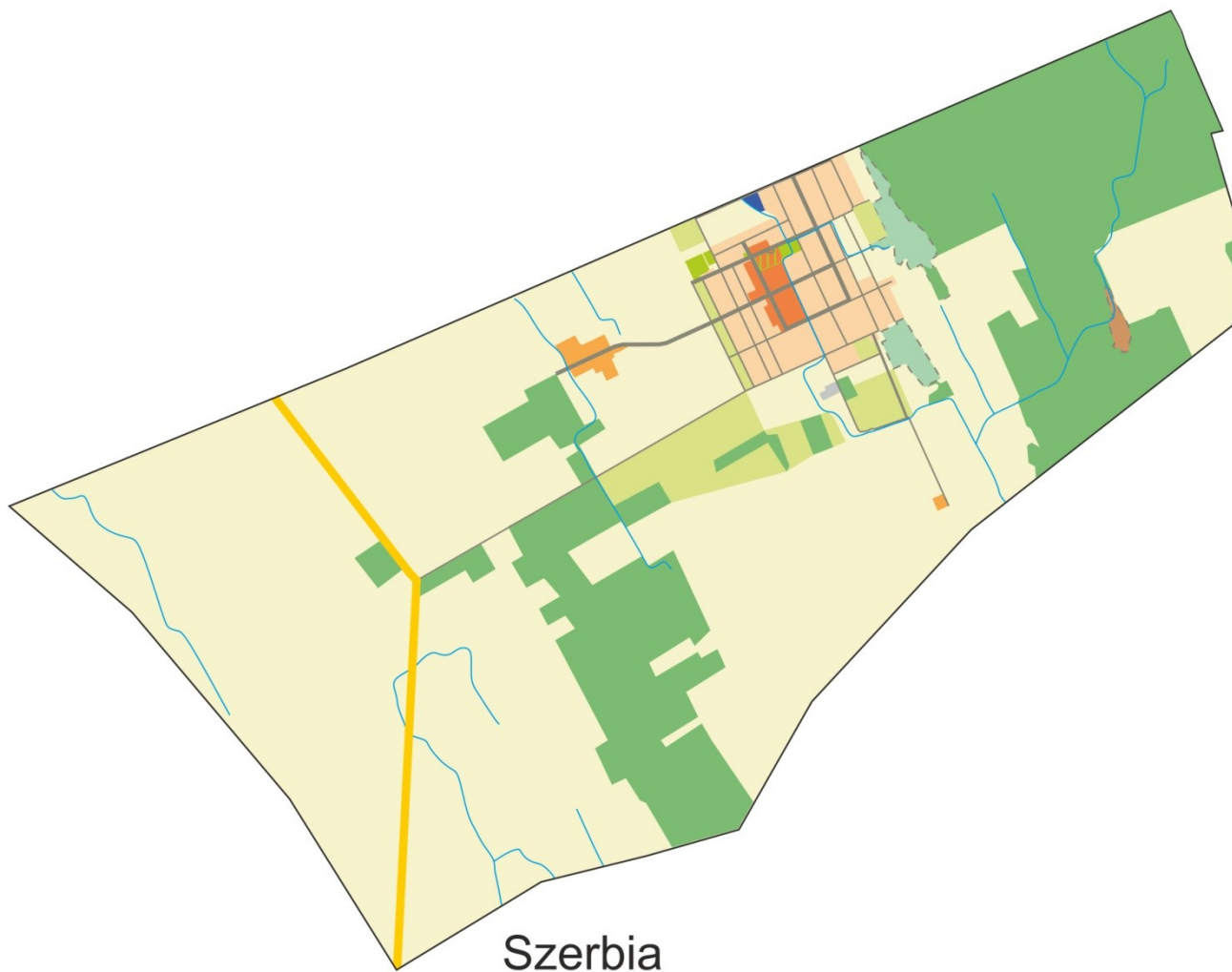

Országos jelentőségű természeti területek az összefüggő települési szerkezet keleti-délkeleti határa és az erdőgazdálkodási területek között találhatóak. Ezeket három alegységre bonthatjuk. Ezek a keleti Szebesics dűlő lápos gyepterülete, a déli településhatárhatár gyepterülete és a Tavankúti csatorna kanyarulatának **náddal is borított lápterülete**. Északnyugat-délkeleti tájolásuk és kettős jegyeik alapján (gyep-láp), ezek részben a homokhátsági semlyékekhez hasonló suvadásos formák. Jellemzőjük, hogy foltszerűen jelentkeznek a tájban, gazdag flóra- és faunavilággal rendelkeznek, vizenyős, lápos, dél felé haladva mindinkább kimélyülő formákat alkotnak, melyek szikesedésre is hajlamosak lehetnek. A **Nemzeti Ökológiai Hálózat** ökológiai folyosóinak területét is az említett lápos formák alkotják (02/26, /27 hrsz., 089/1, 031/1 hrsz. része), kisebb magterületi folt csak egy helyen, egy keleti országhatárközeli erdőgazdálkodási területen található. Ezek az elemek nem integrálódnak azonban a Natura 2000 rendszerébe, ez azonban érdekes fejlesztési lehetőségeket is biztosít a településnek.

Kunbaja keleti oldala a kapcsolódó lápos részletekkel és a kezdődő erdőségekkel

4. Településképi szempontból meghatározó, eltérő karakterű területek

Szerbia

Településképi szempontból meghatározó karakterű területek:

- Településközponti terület
- Egyéb falusias településrész
- Mezőgazdasági-, ipari-, szolgáltató terület

Természeti területek, egyéb külterület:

- magterület
- ökológiai folyosó
- erdőterület
- települési szövethez kapcsolódó kertes művelésű terület
- egyéb külterület

Egyéb térképi elemek:

- temető
- napelem park
- Vonalas elemek:**
- főút
- egyéb út
- vízfolyás
- közigazgatási határ

1. Településközponti terület
2. Egyéb falusias településrész
3. Mezőgazdasági- ipari- szolgáltató területek
4. Természeti területek, egyéb külterület

1. Településközponti terület

A terület magját a Szabadság tér jelenti. Itt található az intézményi központ is, az általános iskola, Művelődési Központ és Könyvtár ("Összefogás" Közösségi Ház), postaépület, valamint az egészségház és óvoda. **A vízműterülettől és sportpályától a templom parkosított környezetén át az iskola körüli részt és a piacteret is magába foglaló összefüggő zöldfelület a közösség egyik legnagyobb értéke.**

A Bajcsy-Zsilinszky utca és a Rákóczi út sarkán áll a polgármesteri hivatal. Előbbi utcának a Dózsa György utcáig, utóbbinak az Arany János és Kossuth Lajos utcák közé eső egyes részei tartoznak ehhez a településképi szempontból meghatározó karakterű, arculatú területi egységbe. A Kossuth Lajos utca Kunbaja-csatornát közrefogó két oldalán egyirányúsított szelvényének Rákóczi útig tartó szakasza tartozik még ide. Jelentősége, hogy ezt az egysávosított rendszert vele párhuzamosan futó utcák (például Petőfi Sándor utca) is átvették. Ez ma új fasorok telepítését teszi lehetővé. **A terület építészetét a polgári igényű lakóházak és közintézmények határozzák meg.**

A településközponti terület egy jól körülhatárolható részlete, a Szabadság tér – Kossuth Lajos utca – Rákóczi út – Bajcsy-Zsilinszky utca által határolt tömb:

2. Egyéb falusias településrész

A településközponti magterületet körülölelő utcák egésze falusias építészeti arculatú. A település lakóházainak 60%-a 1946 előtt épült, **az 60-as években felfutó lakásépítési hullám a 70-es évek időszakában érte el csúcsát.** A rá következő évtizedben már jelentős csillapodás történt, ezután pedig új lakások építése eddig elenyésző mértékű. A stílus és formakészlet tehát igen egységes. Jó lehatárolhatóak a kisparaszti épületekkel jellemezhető idősebb- és az átalakuló, újabb, keskenyebb szelvénymérettel rendelkező, **sátortetős típusházak** uralta utcák. A település legfiatalabb része a Zalka Máté és Kun Béla utcáktól északra eső terület.

Új építés tehát kevésbé, megújulás viszont jellemzi a települést. Ez a megújulás szerencsés módon nem csak a házakat, hanem azok zöldfelületeit, az utcafronti területeket is érintik. **A Zrínyi Miklós utca megfelelő méretű fiatal növényzettel megújuló utcaképe:**

A kertművelés és belterületi kertek település életében betöltött szerepéről korábban is írtunk. **A Zrínyi Miklós és Táncsics Mihály utcák által közrefogott kertkapcsolattal rendelkező terület:**

3. Mezőgazdasági- ipari- szolgáltató területek

Kunbaja közigazgatási területén a majorságon kívül egyéb nagyméretű mezőgazdasági telep nem található. Tervezett kereskedelmi szolgáltató terület a település délkeleti határán, a volt laktanya területén került kialakításra. **A települési szövetből elkülönülő területet a lakóházak irányába főként kertes művelésű részek határolják, ami így pufferzónaként is funkcionálnak.**

Összefüggő ipari zóna a településen nem található. A lakosság és a természet megóvásának okán a meglévők mellett továbbra is kisebb, pontszerű üzemek létrehozása, ehhez kapcsolódóan a helyi gazdaság, kis méretű vállalkozások betelepülésének, létrejöttének ösztönzése a cél.

A belterülethez közeli rendezett "Majorközpont" megfelelően fásított környezete és a település nyugati, táblás mezőgazdasági művelésű határa:

4. Természeti területek, egyéb külterület

Ide tartoznak a Nemzeti Ökológiai Hálózat védett elemei.

A külterület fennmaradó része egyfelől erdőgazdálkodási terület, legnagyobb arányban azonban szántó- és legelőterület, de jelentős a szőlők és gyümölcsösök léte is. Kisebb tájsebek csak a vonalas infrastruktúra vezetékei és állványai.

5. A településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások

Átfogó településképi javaslatok

Telepítés

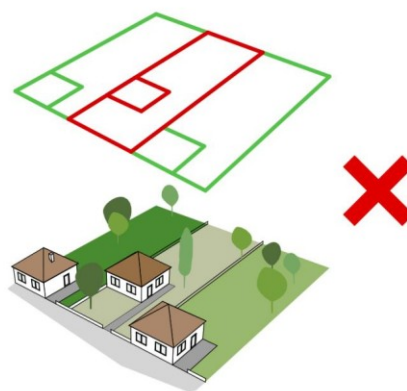
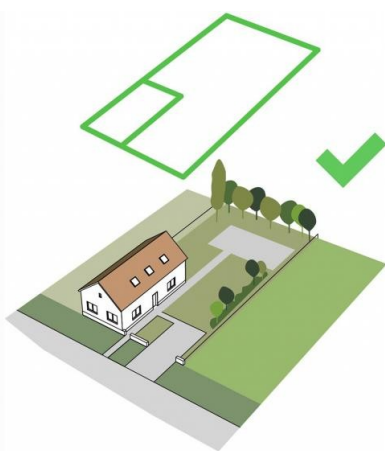
Kunbaján hagyományos **oldalhatárra párhuzamosan épült** lakóházak a jellemzőek. A korai **sakktábla elrendezésű utcarend** a később jelentkező igényeknek is megfelelt, ezért nem változott.

Részleges **zárt sorúsodás** a településközponti utcákban több helyen is kialakult, ezen kívül az utca szabályozási vonalára merőleges lakóépületeket találhatunk a gyűjtőutak mentén is.

Előkertképzés hagyományosan nem jellemző a településen.

Javaslatok: átépítés, új ház építése esetén igazodjunk az adott településrészen kialakult telepítési struktúrákhoz!

Kerülendő az utca szabályozási vonalától előrébb, vagy hátrébb elhelyezkedő építkezés, mivel az rendezetlenséget sugall, kis eltérés is megtörheti a telekrendszer képét.

Magasság

Egy utcakép, települési arculat esztétikailag egyik legmeghatározóbb élménye az harmonikus rendet, egységességet sugalló hasonló épületmagasságok. **A községben hagyományosan földszintes, egytraktusos lakóépületek a jellemzőek**, többszintes épületekkel csak az új utcákban kis csoportokban találkozhatunk.

Javaslatok: kerüljük a településrészi karaktertől kiugróan eltérő megoldásokat!

A községben számos jó példa található a települési térbe szépen illeszkedő tetőtér beépítési módra mind magán- mind szolgáltató intézmények tekintetében is.

Tetőforma, tetőhajlásszög

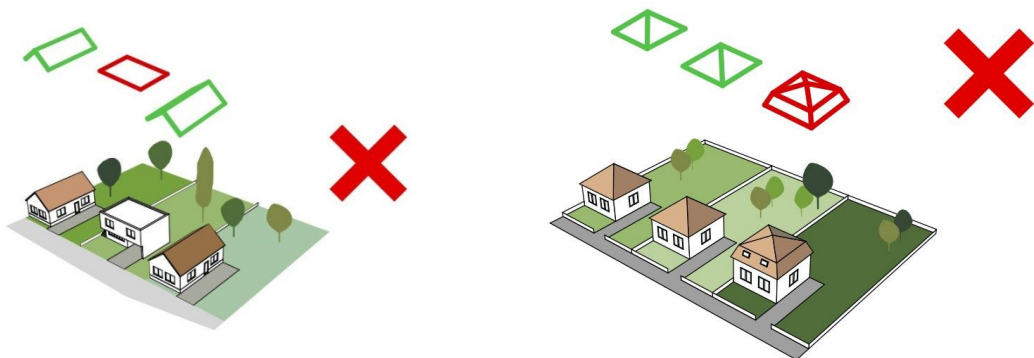
A községben legelterjedtebbek a lapos szöget bezáró (40° körüli) összefüggő területeket alkotó **hagyományos kontytetős és nyeregtetős megoldások**. A nyeregtető és a csonka-kontyolt tető sajátossága, hogy e forma lehetőséget biztosít **jellemző részletek, homlokzati szellőzőablakok, ahogy itt hívják „léleknyílások”** kialakítására is.

Javaslatok: törekedjünk a szomszédságban, utcában alkalmazott, valamint a hagyományos formák, hajlásszögek kialakítására, megtartására.

Szerencsére ma már szép számmal találunk jó példákat felújított és újjépítésű házak körében az illeszkedés igényével megvalósított tetőszerkezet kivitelezésére is. Figyeljünk a jellemző részletek megóvására, beemelésére!

A település teljes területén kerülendő a lapostető, túlzottan alacsony szögnyílású tető kialakítása!

Ugyancsak kerülendő a manzárdtető. Ez a megoldás közintézmények sajátja lehet, kiemelve így azokat a települési térből, ezt egyes esetekben Kunbaján is megfigyelhetjük.

Kertek, zöldfelületek

A település zöldterületei, zöldfelületei gondozásával példát szolgáltat az itt élők számára. A kertek, előkertek, utcafrontok megfelelő fásításával, évelők telepítésével a közösséget alkotók is hozzájárulnak az **egészséges, inspiráló, idelátogatók, átutazók számára is vonzó környezet** kialakításához. Kunbaján is – mint számos környékbeli településen – elterjedt és ajánlott örökzöld növényzet telepítése, hiszen a terület talaja igen kedvező ezek számára.

Javaslatok: Kunbaján a kertművelésnek is komoly hagyományai vannak, ehhez is illeszkedve törekedni kell a lehető legnagyobb mértékű zöldfelület létesítésére.

Eszztétikai és egészségügyi okokból is kerülendő nagyobb, összefüggő felületek zárt burkolattal történő lefedése. Járműbejárók esetén is fontoljuk meg csupán a nyomvonal gyeprácsos lefedését.

A kezelésünkbe tartozó területen a közparkokhoz illeszkedően fokozottan figyeljünk a tájidegen, agresszívan gyomosító, invazív fajok telepítésének elkerülésére!

Néhány példa a legelterjedtebb invazív fafajokra: fehér akác, zöld juhar, amerikai kőris, kanadai nyár, kanadai aranyvessző, kései meggy.

Egyes fajok, mint például a zöld juhar szerepel ugyan a **Közterületi Sorfák Jegyzékében** (Orlóczi L., 2005), azonban telepítésük továbbra sem ajánlott. Javasoljuk az ökológiai viszonyok figyelembevételét is.

Nyírfasor a Bajcsy-Zsilinszky utcában

Kétoldali fasor a Kossuth Lajos utcában a Kunbaja-csatorna mentén

Fényszennyezés

A település jellegéből adódóan a közcélú világítások, közterületek megvilágításának ereje 22 óra után csökkenthető. Ennek figyelembevételével a magánjellegű megvilágításokat is érdemes így tervezni, amennyiben létük nem indokolt, esti órákra akár teljesen megszüntetni. Figyeljünk továbbá arra is, hogy ne használjunk 3000K feletti hideg színű fénykibocsájtó forrásokat, továbbá szórásirányuk fentről-lefelé történjen, ha szükséges terelőernyőket is használjunk, hogy ne zavarjuk a közlekedőket.

Légvezetékek

Sajnos a faluban is problémát jelent a légvezetékek esztétikai képet is jelentős mértékben romboló hatása, érdemes lehet megvizsgálni, idővel ezeket hogyan lehetne Kunbaján is földkábelekkel kiváltani, mivel sok esetben új telepítés esetén már csak kifejezetten ezek létesítését engedélyezik.

Településközponti terület

Telepítés

A településrész karakterének meghatározó elemei az oldalukkal az utcára néző **egyszintes polgári**, kisvárosias hatású lakóházak, egykori lakóházakból kialakított és eredendően ilyen célra épített intézményi épületek.

Jellemzők a többgenerációs együttélés igényével épült nagy alapterületű, hosszú egytraktusos házak. A településen található lakóépületek csaknem fele 100 négyzetméter feletti alapterülettel rendelkezik, további 40%-a pedig meghaladja a 80 négyzetmétert.

Zártsorúsodás a Bajcsy-Zsilinszky utcában:

Magasság

Számos településen láthatunk példákat a nagy belmagasságú és így magas homlokzati fallal rendelkező épületek esetében **szintráépítésre**, ami az eredeti utcarendet megbonthatja. Ezek **célja többnyire funkcióbővítő megújítás, lakás- és irodacélú hasznosítás, ám Kunbaján ez a városias megoldás kerülendő.**

Tetőforma, tetőhajlásszög

A településközponttra leginkább a nyeregtetős és a kontyolt tetős formák a jellemzőek. **Zártsorúsodás esetén különösen ügyelni kell az illeszkedő gerincállásra:**

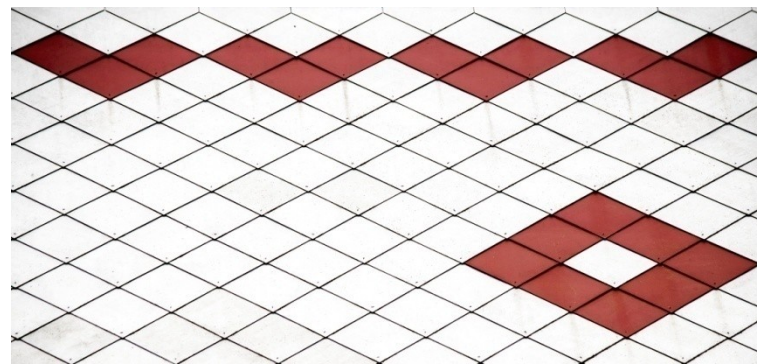
Héjazat:

A tetőhéjazatokon a falusias területen leginkább használatos úgynevezett „hódfarkú” cserepek ívelt és egyenes vágású típusai a legelterjedtebbek. Ívelt cserép esetén láthatunk például halpikkely-szerű élesebb, rombuszos formákra is, amik illeszkednek a korábban már említett parasztbarokkos, szecesszióba hajló motívumaihoz. Színvilágban leginkább a natúrtól a középvrösig terjedő árnyalatok a jellemzőek.

Javaslatok: kedvelt megoldás volt egy időben a rombuszmintás zsindegyfedés, azonban ez az oldalukkal az utcára néző polgári stílusú épületek és középületek sajátja. Kerüljük a hullámos felületű kerámiacserepek és a pala, vagy lemez használatát!

Jellegzetes részlet, szellőzőablak:

A hagyományos épületek tetőhéjazatának homogenitását esetenként esztétikus **szellőzőablakok** törik meg. Ezek meghagyása, finom díszítése, új épületeknél pedig beemelése szintén ajánlott.

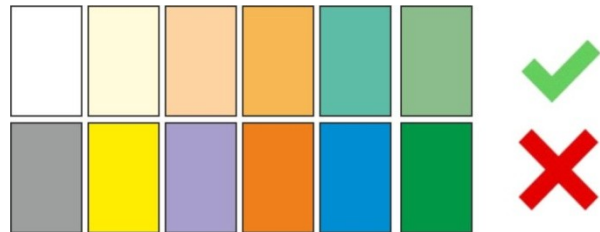

Szellőzőablak halpikkely vágású natúr kerámiacserep héjazattal

Homlokzat, anyaghasználat

Hiába az egységes tetőforma, hajlásszög, telepítési- beépítési rend, ha adott utcában, településrészben homlokzatképzés tekintetében nem érvényesül a harmóniára törekvés. Míg felépítésében egy-két épület eltérése még nem feltétlenül hat ki az összkép pozitív megítélésére, addig már akár egy nem odaillő **színű, díszítettségű** megoldás képes lehet ennek jelentős csorbítására. Tekintsünk a színre is úgy, mint kommunikációs eszközre.

Hagyományosan a világos földszín, illetve sárgás főleg mész alapú festékekkel fedett homlokzat tekinthető elfogadottnak és példaértékűnek. **Az évek alatt beérő mészfesték nyugodt, élő hatást kelt.**

Sváb hatás az élő hatású **napsárga** is, ami kültéri festés esetén a **térhatás növelésére szolgál**. Szintén sváb örökség a pasztelles almazöld, és a szolid kékes árnyalatok. Szintén a betelepülők hagyatéka az erős kontraszthatás elérése érdekében a nyílászárók körül, illetve az éleken húzódó eltérő színek használata:

Szabadság tér 21.

Javaslat: kerüljük a teret beszűkítő hideg színek használatát!

Díszítettség vonatkozásában már említettük a növény- és alakformálást, ezek mellett a visszafogott klasszicizáló elemek az elfogadhatóak.

Anyaghasználat vonatkozásában elterjedtnek számít a természetes anyagú, különleges textúrájú vályogtégla. **Felújítás esetén igyekezzünk az eredeti anyagok megtartására!**

A Gyógyszertár homlokzati díszei

Nyílászárók

A településrészre az **álló formátumú ablakok** a jellemzőek, az előkertek nélküli házakhoz bejárati kapu is tartozik. A homlokzatképzéshez hasonlóan itt is a visszafogott díszítés megszokott. Az ablakkeretek és ajtók anyaga hagyományosan sötétebb fa.

Tetőablakok esetében a tető síkjába illeszkedő megoldások segítenek leginkább a nyugodt utcaképfenntartásában.

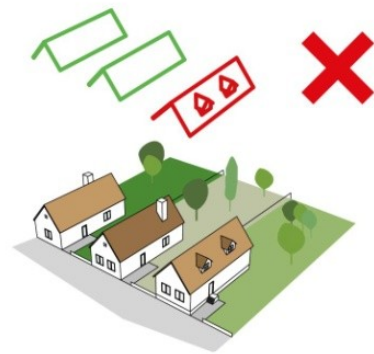
Javaslatok: kerüljük a homlokzati színezésnél felhozott kellemetlen, erős színeket!

Redőnyök tekintetében fontos a redőnytok süllyesztése, vagy beltéri elhelyezése!

Jellegzetes részlet, szárazkapu:

A településrész **kapuit** a tekintélyt parancsoló erős megjelenés jellemzi, amely így az épületek markáns **tömegformálást erősíti**. A kapu anyaga fa, színe leginkább sötét, a nyílászárókkal harmonizál. Általában a kapuk fölé került a ház építésének évét jelző sajátos részlet, díszítés. **A szárazkapu az udvarra átvezető bejárat**, láthatjuk, nem csak a zárt sorúsodott részeken, hanem saroktelkeken is előfordul, sőt az épülettel egybeépítve a mellett is állhat. Ritkán boltíves is lehet, de uralkodóan egyenes áthidalás jellemzi őket.

Rákóczi út 14.

Illeszkedő kaputoldás a Rákóczi úton.

Lábazat

Az eredeti lábazat egyszínű, vastagon sötétszürkére-, vagy a homlokzatot színétől pár árnyalattal eltérőre festett, esetleg eltérő pasztelles.

Kedvelt és hagyományosnak tekinthető szín a vörös is. Ez főként napsárga épületekkel előnyös kontrasztpárosítás, illik továbbá az örökzöldek élénk színéhez is:

Javaslatok: kerülendő a természetes anyagoktól eltérő, archaizáló, műköves berakások, továbbá a homlokzattal és nyílászárókkal nem harmonizáló festés.

Kerítések, kapuk

Oldalukkal az utcára párhuzamosan telepített épületek esetében jellemző leginkább, de nem kizárólagosan a **tömör kerítés**, melynek színe illeszkedik a homlokzatéhoz. Ugyanígy a talapzat általában a lábazat folytatásaként értelmezhető. Ezek magassága maximum a homlokzat feléig érhet, tehát 1,8 métert ajánlunk.

Jellemző továbbá a hasonló, kőtalapzattal és kőoszlopokkal rendelkező többnyire fém anyagú **áttört kerítés**. Fa használatát a tömör lécezés helyett alacsony talapzatú áttört kialakításra ajánljuk.

Portán belül csak áttört kerítés kialakítása javasolt. A tömör kerítések néhol áttört kapukkal párosulnak.

Az iskola alacsony áttört léckerítése:

Kertek, zöldfelületek

A településen általános a falusias lakóterületekre jellemző 40%-os zöldfelületi borítás előírása, ez csak helyenként, speciális helyzetekben, intézményi-, különleges területeken lehet eltérő.

Portánkon és az utcafronti területeken a település és településrész karakteréhez illeszkedő módon igyekezzünk kialakítani zöldfelületeinket. Általános irányelv, hogy homlokzatunkat ne takarjuk, engedjük láttatni épületünk részleteit, ezért az ide telepített növények magassága ajánlásunk szerint ne haladja meg a körülbelül háromméteres magasságot, **harmonizáljon épületünk méreteivel.**

Kunbaján a településközponti részt magas fasorok jellemzik, ezért ahol nem zavaró, szélesebb szelvény áll rendelkezésre, megengedett nagyobb felnőtt méretű növények telepítése.

A Rákóczi út nyugati oldalának magas örökzöldekkel tarkított utcaképe:

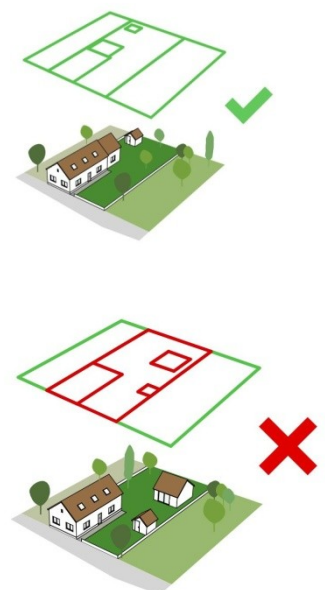
Utcabútorok, közjóléti berendezések **anyaghasználatának** vonatkozásában a fa választását tartjuk a településrész arculatához illeszkedőnek. Utcaképet formáló berendezéseink kihelyezésekor ügyeljünk arra, hogy azok illeszkedjenek a közterületeken a település által gondozottakhoz.

Egyéb falusias lakóterületek

Telepítés

A településen szövetének legnagyobb része ide tartozik. Az átalakuló, vegyes településrészen általánosságban elmondható, hogy a belső területektől kifelé haladva sűrűsödnek az államszocialista időkben épített típusházak, melyeket szintén oldalhatárra építettek. Jellemző a kertműveléssel foglalkozó tulajdonosok körében a hosszú házakhoz történő hozzáépítés. Ezek a toldások javarészt eszköz- és terménytárolásra szolgálnak. Ezt a példát követve a szabadon álló melléképületek is többnyire csak az udvar adott felét használva a lakóépületek mögött sorban helyezkednek el.

A lakóépületek döntő többsége az utcára merőlegesen épült, de egy-két esetben párhuzamos futás is előfordul.

A településhatár képét meghatározzák a lakóházakhoz házzépített, ellaposodó tetővel rendelkező melléképületek. A Damjanich utca lakóházai:

Tetőforma, tetőhajlásszög, héjazat

A településközponti területhez hasonlóan jellemző a kontyolt tető, ám az **egyszerű nyeregtető** itt jóval elterjedtebb, e mellett csonka-kontyolt tetővel is jóval több esetben találkozhatunk. Utóbbi két típus kedvez **homlokzati padlásszellőzők** kialakításának. A faluban ezeket nem díszítették, egyszerű kettős részletekről van szó.

Csonka-kontyolt tetős ház. Jó példa a jellemző részletek és szín-, valamint anyaghasználat őrzésére:

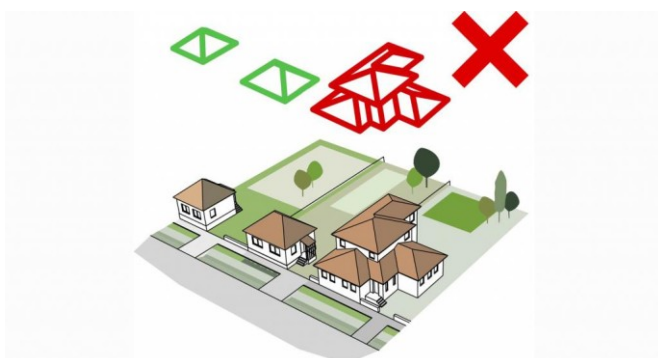

A településközponti területtől eltérően minden esetben **kerülendő a zsindelytető használata**, továbbá az újabban elterjedő ragasztott zsindelytető is.

Egyforma hajlásszögek és formák a kép előterében, a Zrínyi Miklós utcában:

A **mediterrán típusú házakra** jellemző összetett lapos szöglet bezáró tető itt is – mint ahogy a település egészén – idegen.

Általánosságban elterjedt a redőnyhasználat, figyelni érdemes ezért, hogy a redőnytok ne bontsa meg a homlokzat egységét. **Ezért süllyesztett, vagy beltéri elhelyezést ajánlunk.**

Zsalugáter, spaletta használata korábban nem volt jellemző a településen, ma azonban reneszánszát éli ez, a redőnyöknél kellemesebb megoldás, így számos helyen meg is figyelhetjük. Az ízléses kialakítású változatok üdvözlendő új megoldásoknak számítanak.

Kertek, zöldfelületek

A megfelelő zöldfelületi fedés a kertművelés miatt is fontos. A település külső héján az épületek előtt alacsonyabb cserjék, örökzöldek, gyümölcsfák és évelők telepítést javasoljuk. Az oldal- és hátsókertekben általános a magasabb fák ültetése. A Zalka Máté utca képe:

Magas szárnyövésű platán fasor a Bajcsy-Zsilinszky utcában:

Kétoldali fasor a Kossuth Lajos utcában a Kunbaja-csatorna szegélyén:

Fiatal fásítási program a Kunbaja-csatorna települést érintő szakaszának középső részén:

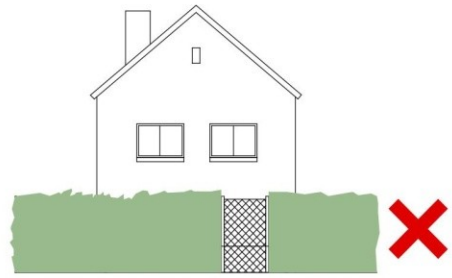
Speciális zöldfelülete a településnek a temetőterület, mely lazán kapcsolódik a tárgyalt településrészhez. Mivel a település szövetétől elkülönül, így védelmi szempontból is fontos a megfelelő fásítás. A gondozott temető területén az árnyékolás megoldott, ez a szertartásokra érkezők, megemlékezni vágyók egészséges és nyugodt látogatását is segíti.

A temető közzóléti berendezéseinek telepítésére, fejlesztésére is az általános, zöldterületekre és közterületekre megfogalmazottakat javasoljuk. Az itt látható megoldások, szakrális emlékek megőrzésének mikéntje példaként szolgál a község más településrészei számára is.

Kerítések, kapuk

Tömör kőkerítés helyett sok példát láthatunk **sövénykerítés** megoldásra is. Ez egyfelől újabb zöldfelületet eredményez, másfelől zajvédő tulajdonsága is kiváló. Meg kell jegyeznünk azonban, hogy falusias környezetben, ahol nem általánosságban elterjedt szokás, némileg zavaró lehet. Az efféle telekhatár leginkább kertvárosias részekre jellemző.

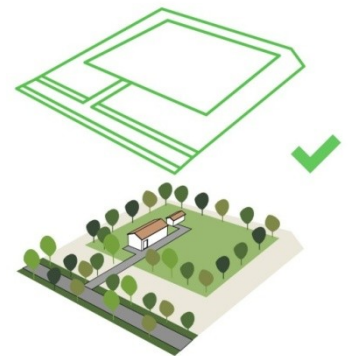

Mezőgazdasági- ipari- szolgáltató területek

Amennyiben lehet, főként új építkezések, átalakítások esetében igyekezni kell a kézikönyvben korábban leírt településkaraktert meghatározó tömegalakítási módok, térformáló megoldások, színek, zöldfelületi ajánlások, zaj- és fényszennyezési korlátozások megvalósítására. **Kerüljük a kirívó színeket, a falu arculatához nem illeszkedő táblák, cégérek használatát!**

Zöldfelületek

A település ipari- és mezőgazdasági üzemei, telepei védelmi szempontból megfelelő **keretező és takarófasítással** rendelkeznek.

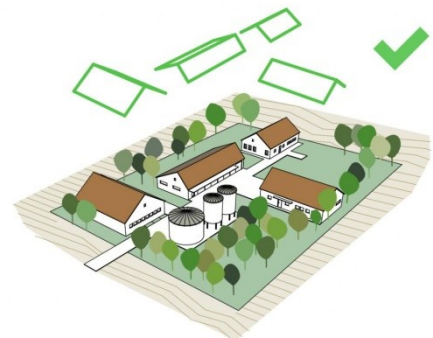

Anyaghasználat

Fém felépítést csarnoképületek esetében is csak abban az esetben használjunk, ha az valóban indokolt!

Tetőforma, tetőhajlásszög:

Lapos, illetve fűrészfog tetőt csak abban az esetben használjunk, ha az az áthidalni kívánt távolságok méretéből adódóan statikailag indokolt!

Természeti területek, egyéb külterület

Kunbaja keleti külsőségein számos erdészeti út kerékpározható, járható. Ennek következtében **közjóléti berendezések**, mint például paddal ellátott, esetleg fedett pihenőhelyek kialakítása az aktív kikapcsolódást keresőket kiszolgáló **ökológiai szemléletű** fejlesztésének szempontjából is fontos lehet. Érdeemes lehet továbbá az erdei viselkedéskultúráról és a kerékpáros közlekedés erdei utakon történő szabályairól is információs táblákat kihelyezni.

A Nemzeti Ökológiai Hálózat elemeire vonatkozó általános előírásoknak megfelelően ilyen területen tájidegen műtárgyak, tájképet zavaró, táji potenciált degradáló létesítmények nem helyezhetők el. Természetesen nem végezhető a természetvédelem céljaival ellentétes fásítás sem.

Javaslatok: minden esetben törekedjünk a tájba illeszkedő, megfelelő megjelenésű, az élővilágot és a tájképet sem zavaróan elhelyezett természetes anyagokból épülő tereptárgyak létesítésére.

Védelmi célból megfelelően fásított táblás és kiskertes művelésű vegyes terület:

6. Jó példák: épületek, építészeti részletek

Az orvosi rendelő épülete. Alakos- és növényi motívumok, pasztelles sárga színhasználat, egyszerű klasszicizáló díszítettség. Hagyományos kiosztású fakeretes ablakok.

A plébánia épülete. Vastag lábazat, harmonikus színek. Az ablakok kiosztása az orvosi rendelőéhez hasonló, körülötte a kontraszthatás miatt letisztult díszítés.

A gyógyszertár. Korábban már bemutattuk legmeghatározóbb díszeit. Jó példa a belső redőnytok, az ablakok egyszerű díszítése és a hagyományos héjazat mellett a megfelelő zöldfelületképzés is. A riasztóberendezés elhelyezése sem zavaró.

A polgármesteri hivatal egyik jellemző részlete az előreugró szellőzőablak.

A sportöltöző épülete. Megfelelő méretű és sűrűségű fák, a zöldfelülethez illő sáv hatásra almazöld festés. Eredeti héjazat, hozzá illeszkedő talapzat. Településkarakterre jellemző ablak és díszítés.

Bajcsy-Zsilinszky utca 3.:

almazöld épületfestés, hozzá illeszkedő pasztelles barck lábazat. **Az építési év a szárazkapu felett került megjelenítésre.**

Balra ritkább boltíves szárazkapu, a padlásszellőző mint jellemző részlet meghagyása és hagyományos héjazat. Jobbra az óvoda épületének világos lábazata és az építés évének megjelölése.

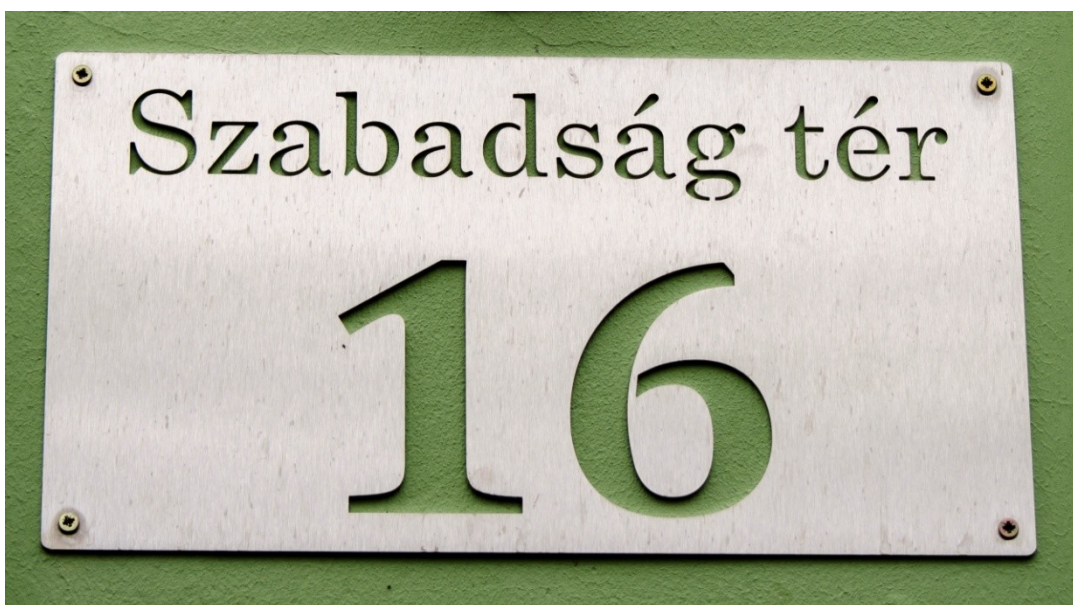

A **közösségi ház** esetében markáns fehér sávok festésével értek el helyes kontraszthatást.

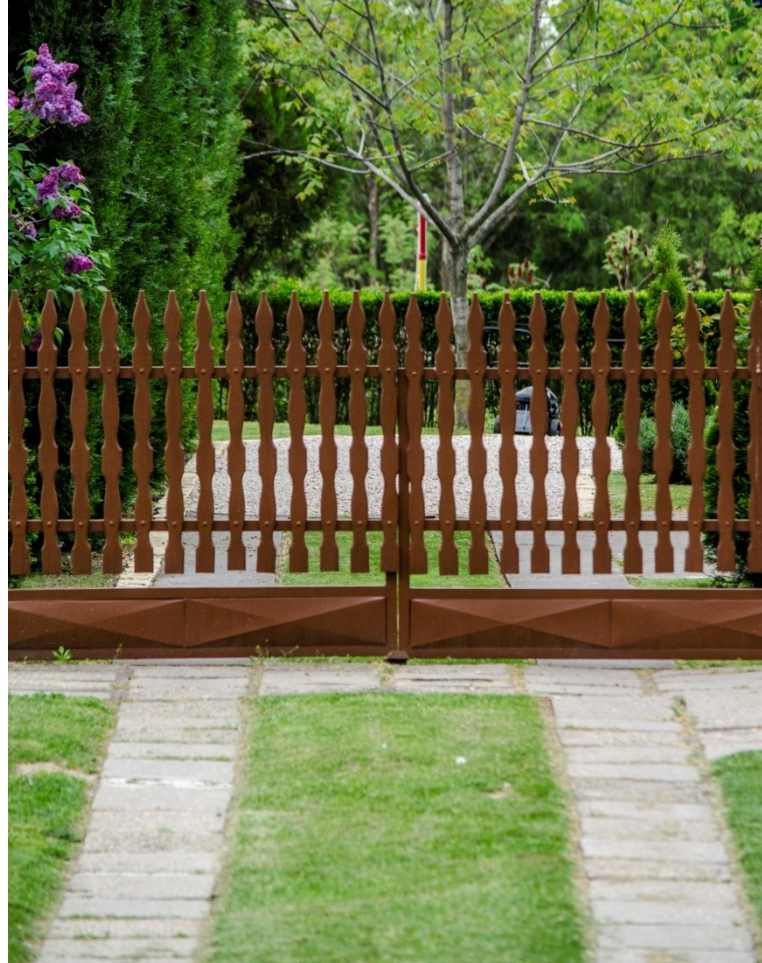

Az **Egészség ház** vastag sötétszürke lábazata, fa ablakai is jó példának számítanak. Előtte a nyílászárók színéhez illeszkedő utcabútor.

Alacsony áttört léckerítés, a szükséges legkisebb felületen fedett autóbehajtó, példás kertkialakítás.

Alacsony áttört léckerítés, kívánt mértékű a zöldfelülettel való fedés is.

Telken belül **alacsony áttört kerítés** vezet át a **hátsókertbe**.

Szintén jó példa a hátsókerttel való kapcsolat teremtésére az alacsony áttört kerítés. Az épület utcai kerítése is illeszkedik a nyílászárók és a lábzat színéhez.

A kevés **előkertes épület** egyike. Fontos, hogy kerítés áttört legyen, hiszen így válik láthatóvá a homlokzat és maga az előkert.

Süllyesztéses terepalakítás nyomai látszanak az elvékonyodó vastag lábazon. Esetenként erre is szükség van a faluban, mivel néhol apró szintkülönbségek adódnak.

Jó példa a színhasználat mellett a beltéri redőnyök is.

Megfelelő magasságú és sűrűségű örökzöldek a ház előtt. Az összkép harmonikus, a kapu színeiben illeszkedik a lábazathoz, az ereszcatornához és az ablakok, valamint a homlokzat színéhez.

Jó példa a beltéri redőnyök és a települékarakterhez illeszkedő héjazat is.

Az államszocialista idők sáttortetős kockahainak építések, mivel azok csak kiadott tervek alapján készülhettek, elterjedt szokás volt azok **egyedi díszítése**. Ez többnyire kőporral történt, előszeretettel alkalmaztak geometrikus formákat. Egy-egy ilyen megoldás szintén értékes lehet. E házak, homlokzati motívumok nemzetközileg is elismert munkásságú gyűjtője Katharina Roters, akinek tanulmánya a Századvég folyóiratban is megjelent, de „Hungarian Cubes” címmel önálló könyvet is kiadott. A képen látható lakóház **kerítése miatt is jó példa**, hiszen az követi a lábazat és a homlokzat színét, formáját, magassága is a településen megszokott.

Félig áttört, a főépülethez és így a településkarakterhez is illeszkedő kapu és kerítés. Magas fenyők az udvaron belül helyezkednek el.

Almazöld festés egy újabb építésű házon. Áttört léckerítés, fa ablakkeret és beltéri redőnyök.

Jellemző szín, a mélyvörös egységes használata a település szélén. Süllyesztett redőnytok.

Hagyományos kiosztású ablak és fahatású redőny. A lábazatnál szintén megjelenik a mélyvörös szín.

Illeszkedő szín- és anyaghasználatú helyi védett érték, kápolna a Rákóczi út 24 szám alatt. Mélysége a telek belseje felé mintegy 2,5 méter, héjazata síkpala, utcai és udvari homlokzatán is tűzfalal rendelkezik.

7. Jó példák: sajátos építményfajták, egyéb műszaki berendezések

Sajátos építményfajták

A kihelyezett utcabútorok, közjóléti berendezések, tereptárgyak elhelyezésének, kialakításának illeszkednie kell a falu és közterületei karakteréhez, arculatához. Figyelni kell a helyes méretarányok megtartására, a szín- és anyaghasználatra. Amennyiben lehetséges, igyekezzünk helyi, természetes anyagokat használni.

Ilyen sajátos építményfajták lehetnek: a hirdetőtáblák, cégérek, információs- és jelzőtáblák, padok és ülőhelyek, pavilonok, kerékpártárolók, hulladékgyűjtők, utca- és közterületnév táblák.

Reklámtáblák megvilágításakor vegyük figyelembe a fényszennyezés csökkentésére vonatkozó általános javaslatokat. **Ne használjunk villogócsöves, zavaró frekvenciatartományú fényeket!**

Piac tér fedett fa pavilonokkal.

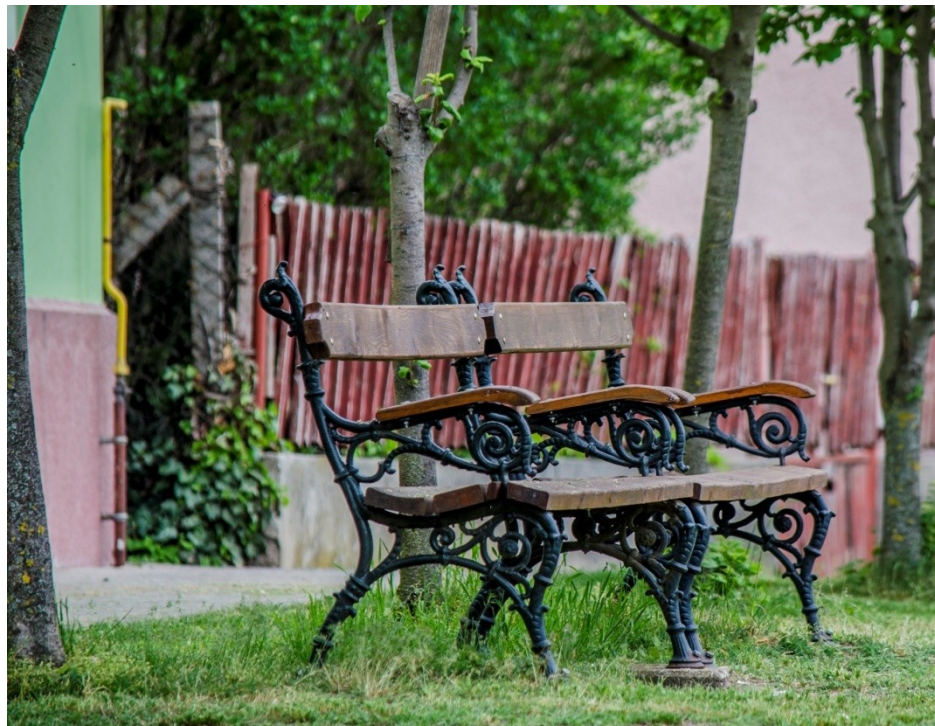
Fedett pihenő a település központjában.

Egyedi közösségi tér, pihenő került kialakításra a buszfordulónál. A háttérben az iskola kerítéséhez igazodó pihenőhelyek.

Kovácsolt vas közterületi padok a sportöltöző előtt.

Egységes utcabútorok a település területén.

Az egészségügyi parkerdő kellemes fogadóterülete.

Köhler István féle tűzoltófecskendő kocsija a település virágkorából. A szép állapotban megőrzött műtárgy a polgármesteri hivatal előtt áll.

Német és szerb nyelvű címerek a polgármesteri hivatal épületén.

Az Egészségház színében és kialakításában is az épülethez illeszkedő kerámia betűi.

Fontos, hogy a vendéglátóipari-, kiskereskedelmi egységek, üzemek feliratai és a reklámkihelyezések se legyenek túlzóak. Kis forgalmú utakon, főként helyi vendéggörrel, vevőkell rendelkező helyeken kerülendőek az utcaképtől elütő figyelemfelkeltő elemek.

Egységes színhasználat segítségével alkotnak egységet az épület és kihelyezett elemei.

Egyszerű felirat, mely illeszkedik a hagyományos színekhez és a megőrzött héjazathoz.

Általánosan használt forma a közutak irányjelzésére.

Kerítéshez illeszkedő utcanévtáblák egy magánházon.

Példás parkosítás a templom és iskola közötti települési térben.

Mintaszerű utcacémszet a Zalka Máté utcában. A légvezetékek látványát az utca felől magas fasor "semlegesíti", az itt élők pedig egységesen biztonságos méretű alacsony fákat ültettek a gyalogos sáv teljes hosszában. A két fasor között rendezett terület.

Kő virágláda a település szélén egy sátoztetőű házak tarkította utcában.

A település közterületeit, zöldterületeit, zöldfelületeit meghatározzák az útszéli, belterületi keresztek, emléktáblák, emlékművek és szobrok is. A múltban készített, felállított darabok esetében is ügyeltek a környezethez való illeszkedésre, szerencsére az új példák is ennek igényével készültek.

Német nyelvű kőkereszt a Kossuth Lajos utca elején.

Szerb kereszt, talapzata színe illeszkedik a településkarakterhez.

Fa anyagú keresztek zöld környezetben.

Ápolt szobor és emlékmű.

Egyéb műszaki berendezések

Napelemek, napkollektorok

Magyarországon is egyre elterjedtebb a napenergia felhasználása. Kunbaján a napkollektorokkal ellentétben a napelemek terjedtek el. Ezek településképi szempontból kevésbé zavaró kialakításúak, ám ennek ellenére is igyekezzünk az utcafronttól távol, ha lehet akár hátsó melléképületeken elhelyezni ezeket a paneleket. Ma még kevésbé elterjedt és drága megoldás a településkép védelmi elvárásokra reflektáló, héjazatba simuló, cserépként beépíthető napelem rendszer, így azt javasoljuk, a tető síkjától maximum tíz fokos szöveget bezárólag, egységes tömbben szereljék fel energiatermelő egységeinket.

A település északi határában a kialakult utcaserkezethez és természeti formákhoz igazodó napelem park létesült. Ennek településképre gyakorolt jótékony hatásáról korábban is írtunk.

Parabola, légkondicionáló, parapet szellőző, riasztó

Az utcai homlokzatra ne helyezzünk parabolaantennát, légkondicionáló berendezés külső egységét, illetve ha lehet parapet szellőzőt se, valamint közművezeték közterületről látható módon se helyezzünk el. Ezek mind megbontják a homlokzat, tornác egységét, még akkor is, ha egy minden egyéb szempontból szépen felújított, megőrzött, vagy akár új építésű épületről beszélünk. Ezek a tárgyakat, ha csak nem különösen indokolt más megoldás, a ház hátsókert felé néző falfelületére szereljük fel.

A riasztóberendezések külső egysége a legszebb homlokzat látványát is meg tudja bontani. Nem javasolt a berendezést a főhomlokzat közepére helyezni, hanem esztétikusabb és településképileg is szerencsésebb hely az oldalhomlokzat, esetleg egy takart hely, hiszen a legtöbb esetben nem a fény, hanem a hangjelzés és a biztonsági szolgálathoz való közvetlen kapcsolat a lényeges a riasztás folyamatában. A riasztó rendszer szirénáját úgy javasolt elhelyezni, hogy a fényjelzés utcáról/közútról látható legyen.

VÁROSÖKOLÓGIA Bt.

Készült Kunbaja Község Önkormányzata megbízásából, a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan

Polgármester: Halász István

Főépítész: R. Takács Eszter

Szerzők: Virág Attila, Tóth Norbert, Pabar Ágnes

Fotók: Pabar Ágnes, Tóth Norbert

Drónfotók: Városökológia Bt.

Ábrák: Tóth Norbert, Lechner Lajos Tudásközpont Nonprofit Kft.

A kiadvány a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. védelme alatt áll.

